

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod: 14 Hydref 2025
Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Dewi Jones
Swyddog Cyswllt: Gwern ap Rhisiart – Pennaeth Addysg
Teitl yr Eitem: Ysgol Nebo – Papur Cynnig

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1 Ceisir caniatâd y Cabinet i gynnal ymgynghoriad statudol, yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen.

2 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1 Gofynnir am ganiatâd i ymgynghori ar y cynnig arfaethedig a nodir yn 1.1 am fod angen cyfarch sefyllfa fregus Ysgol Nebo. Mae niferoedd dysgwyr Ysgol Nebo wedi bod yn isel ers peth amser. Yn ôl niferoedd Medi 2025, dim ond 11 dysgwr Derbyn i Flwyddyn 6 sy'n mynychu'r ysgol ac 1 dysgwr yn y Meithrin, a dengys rhagamcanion y bydd y niferoedd yn parhau'n isel gyda rhagamcanion o 10 dysgwr Derbyn i Flwyddyn 6 a 2 ddysgwr Meithrin ar y gofrestr erbyn Medi 2028.

3 CYFLWYNIAD

- 3.1 Yn eu cyfarfod ar 11 Chwefror 2025, penderfynodd y Cabinet gefnogi'r argymhelliad i gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda Chorff Llywodraethol a budd-ddeiliaid perthnasol Ysgol Nebo gan drafod opsiynau posib yn ymwneud â dyfodol yr ysgol yn sgil niferoedd isel o ddysgwyr a'r pryderon am gynladwydd yr ysgol.
- 3.2 Pwrpas yr adroddiad hwn yw adrodd yn ôl ar ganlyniad y trafodaethau lleol, a cheisio caniatâd i gynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr y dalgylch yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen.

4. CEFNDIR

- 4.1 Ysgol gynradd gymunedol yw Ysgol Nebo sydd wedi ei lleoli ym mhentref Nebo. Mae'r ysgol yn darparu addysg ar gyfer dysgwyr rhwng 3 ac 11 oed ac yn ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3. Derbynnir dysgwyr i'r ysgol yn rhan amser ym mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn dair oed, ac yn ddysgwyr llawn amser ym mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn bedair oed.

- 4.2 Gyda 11 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 ar gofrestr yr ysgol, a chapasiti o 51, mae 40 o lefydd gweigion yn yr ysgol, sef cyfwerth a 78% o gapasiti'r ysgol. Mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 7 dysgwr yn y dosbarth Meithrin yn ogystal, felly gyda 1 dysgwr meithrin ar y gofrestr, mae 6 o lefydd gweigion yn y meithrin yn ogystal.

Cyd-destun Strategol

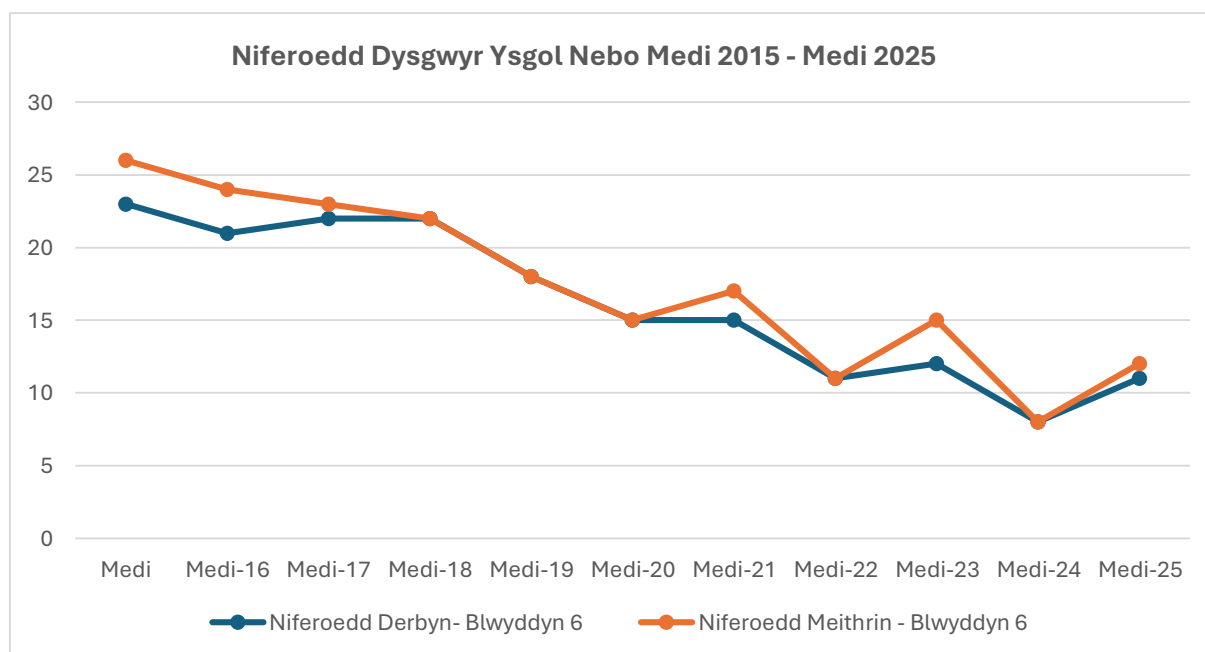
- 4.3 Mae'r Cyngor wedi gweithredu'r Strategaeth "Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd" ers i'r Cyngor Llawn ei mabwysiadu yn Ebrill 2009.
- 4.4 Yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr 2018, bu i'r Cabinet gymeradwyo egwyddorion "Addysg Addas i Bwrpas" sydd bellach yn sail ar gyfer gwireddu gweledigaeth yr Adran Addysg a datblygu'r gyfundrefn er sicrhau addysg o ansawdd uchel i blant a phobl ifanc Gwynedd ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain. Mae'r egwyddorion hyn yn gweithio tuag at resymoli ystod oedran o fewn dosbarthiadau cynradd a sicrhau amser digyswllt digonol i benaethiaid ganolbwyntio ar faterion arweinyddiaeth yn yr ysgolion cynradd.

Rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgolion gwledig

- 4.5 Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion (Y Cod) yn cynnwys gweithdrefn arbennig mewn perthynas ag ysgolion gwledig, gan sefydlu rhagdybiaeth weithdrefnol yn erbyn cau.
- 4.6 Fe nodir yn y Cod "*Nid yw hyn yn golygu na fydd ysgol wledig byth yn cau, ond bod rhaid i'r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi'u hystyried yn gydwybodol gan y cynigydd, gan gynnwys ffedereiddio.*"
- 4.7 Mae Ysgol Nebo wedi ei dynodi yn 'ysgol wledig' at ddiben y Cod. O ganlyniad, rhoddwyd ystyriaeth benodol i'r gofynion gweithdrefnol ychwanegol mewn perthynas â llunio cynigon ar gyfer ysgolion gwledig wrth lunio'r papur cynnig hwn.

5. SEFYLLFA BRESENNOL YSGOL NEBO

- 5.1 Fel y gwelir o'r graff isod, mae gostyngiad sylweddol a chyson wedi bod yn niferoedd dysgwyr Ysgol Nebo. Ers Medi 2015, mae gostyngiad o 52% wedi bod yn niferoedd dysgwyr Derbyn i Blwyddyn 6 yr ysgol, a 54% o ostyngiad yn niferoedd Meithrin i Blwyddyn 6 yr ysgol.

- 5.2 O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac yn wynebu heriau cynyddol niferus, gan gynnwys:

- **Niferoedd isel o ddysgwyr** - Yn Ionawr 2025, roedd 10 dysgwr Derbyn – Blwyddyn 6 a 0 dysgwr meithrin yn mynychu Ysgol Nebo. Er bod y niferoedd wedi cynyddu ychydig ers hynny, mae'r niferoedd yn parhau yn isel gyda 11 dysgwr Derbyn – Blwyddyn 6 ac 1 dysgwr meithrin ar y gofrestr ym Medi 2025.
- **Canran uchel o lefydd gweigion** – Gydag 11 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 ar gofrestr yr ysgol, a chapasiti o 51, mae 40 o lefydd gweigion yn yr ysgol, sef cyfwerth a 78% o gapasiti'r ysgol. Mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 7 dysgwr yn y dosbarth Meithrin yn ogystal, felly gyda 1 dysgwr meithrin ar y gofrestr, mae 6 o lefydd gweigion yn y meithrin yn ogystal.
- **Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang** – Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth.
- **Rhagamcanion niferoedd** – Mae rhagamcanion Medi 2025 yn awgrymu y bydd niferoedd yn parhau'n isel dros y dair mlynedd nesaf.
- **Dysgwyr y dalgylch** – Dengys data Medi 2025 mai dim ond 29% o ddysgwyr dalgylch Ysgol Nebo sy'n dewis mynychu'r ysgol. Mae 71% o ddysgwyr y dalgylch yn dewis mynychu ysgolion all-dalgylch.
- **Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad cyllidol craidd** – Mae Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddysgwyr llawn amser). Cyfanswm y swm ychwanegol yn ystod y flwyddyn ariannol 2025-26 (seiliedig ar niferoedd Medi 2024) oedd £70,694.
- **Cyfartaledd cost fesul dysgwr** – Cyfartaledd cost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo yn 2025-26 yw £25,876 o gymharu â'r cyfartaledd sirol o £5,780.

6. TRAFODAETHAU LLEOL

- 6.1 Yn nhymor yr Hydref 2024, bu i swyddogion o'r Adran Addysg gyfarfod â Chorff Llywodraethol Ysgol Nebo er mwyn trafod sefyllfa fregus yr ysgol. Yn ystod y cyfarfod, nodwyd y bwriad i geisio caniatâd y Cabinet i symud y drafodaeth yn ei blaen trwy gynnal cyfarfodydd ffurfiol gyda'r Corff Llywodraethol a'r rhan-ddeiliad perthnasol i drafod yr heriau ac opsiynau ar gyfer y dyfodol.
- 6.2 Yn unol â phenderfyniad y Cabinet ar 11 Chwefror 2025, sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol Nebo (PAY). Gwahoddwyd holl aelodau'r Corff Llywodraethol, rhieni a staff yr ysgol yn ogystal â'r Aelod Lleol i ymuno â'r panel a chymryd rhan yn y drafodaeth.
- 6.3 Ar 18 Mawrth 2025, cynhaliwyd y cyntaf o dri chyfarfod PAY ble amlinellwyd yr heriau oedd yn wynebu'r ysgol a chynnal trafodaeth gychwynnol i adnabod opsiynau fyddai'n ymateb i'r heriau hyn (fel y manylir ym mharagraff 5.2 uchod). Cynigiwyd esiamplau o opsiynau yn y cyfarfod, a bu i rai o ran-ddeiliaid yr ysgol gynnig opsiynau eraill er ystyriaeth.
- 6.4 Cynhaliwyd yr ail gyfarfod PAY ar 12 Mai 2025. Yn ystod y cyfarfod cyflwynwyd gwerthusiad SWOT er mwyn adnabod cryfderau, cyfleoedd, gwendidau a bygythiadau'r holl opsiynau. Derbyniwyd sylwadau pellach gan y rhan-ddeiliaid i'w hystyried, ac fe'u hychwanegwyd at y gwerthusiad.
- 6.5 Yn dilyn derbyn mewnbwn aelodau'r PAY, cynhaliwyd trydydd cyfarfod ar 14 Gorffennaf 2025 er mwyn nodi'r heriau oedd yn wynebu'r ysgol, y rhestr hir o opsiynau y cytunwyd i'w gwerthuso ac egluro'r ffactorau fyddai'n cael eu hystyried wrth gynnal gwerthusiad opsiynau ar y rhestr hir. Nodwyd y bwriad i gynnal asesiadau effaith ar yr opsiynau cyn adrodd yn ôl i'r Cabinet ym mis Hydref.

7. ADNABOD OPSIYNAU

7.1 Gyda mewnbwn aelodau'r PAY yn ystod y cyfarfodydd lleol, crëwyd rhestr hir o opsiynau i'w hystyried ar gyfer dyfodol yr ysgol. Roedd y rhain yn cynnwys opsiynau a gyflwynwyd gan ran-ddeiliaid Ysgol Nebo. Yr opsiynau hyn oedd:

- Dim newid - parhau gyda'r sefyllfa bresennol
- Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos
- Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan ychwanegu uned arbenigol ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn Ysgol Nebo
- Cau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni)
- Ysgol Nebo yn datblygu yn leoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol (cyfleoedd unigryw i gyflawni gwaith maes)
- Ysgol Nebo yn cynnig uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant gydag anghenion dysgu ychwanegol
- Ysgol Nebo yn cynnig Uned Iaith ar gyfer dalgylch Dyffryn Nantlle
- Sefydlu ysgol ar fwy nag un safle (Ysgol aml-safle)

Opsiynau Eraill

7.2 Mae ystod eang o opsiynau wedi eu hadnabod yn ystod y cyfarfodydd lleol ac rydym hefyd wedi rhoi ystyriaeth i'r hyn mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 yn nodi fel enghreifftiau o opsiynau posibl y gallai fod yn werth eu hystyried wrth lunio'r cynnig ar gyfer ysgol wledig, a chafodd yr enghreifftiau canlynol eu hystyried yn ychwanegol i'r opsiynau yn adran 7.1 o'r adroddiad yma. Gwelir yr opsiynau hynny isod gyda sylwadau wedi eu hychwanegu atynt:

- Clystyru, cydweithio ag ysgolion eraill - mae'r opsiwn o ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos wedi ei gynnwys yn y gwerthusiad opsiynau.
- Defnyddio'r ysgol fel canolfan gymunedol i gynnal a chefnogi ystod o wasanaethau cymunedol – yn dilyn ystyried yr opsiwn i ddefnyddio'r ysgol fel canolfan gymunedol, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn yma yn cynnig datrysiad cynaliadwy ar gyfer yr ysgol, gan na fyddai'n ymateb i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol (fel nodir yn adran 5.2). Pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei wireddu, rhagwelir y byddai'r heriau a nodir yn adran 5.2 yr adroddiad, e.e. niferoedd isel o ddisgyblion, maint dosbarthiadau bychain yn parhau, ac o ganlyniad byddai'r heriau cyllidol sy'n wynebu'r ysgol yn parhau.
- Cydlleoli gwasanaethau lleol o fewn yr ysgol i wrthbwysu costau cynnal - mae'r opsiwn yma'n cael ei ystyried ymhellach yn y gwerthusiad opsiynau trwy'r opsiynau a ganlyn: (i) *Ysgol Nebo yn cynnig uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol* (ii) *Ysgol Nebo yn cynnig Uned Iaith ar gyfer dalgylch Dyffryn Nantlle*.
- Ystyried sefydlu ysgolion ar fwy nag un safle er mwyn cadw adeiladau - ychwanegwyd yr opsiwn yma, sef sefydlu ysgol aml-safle, at y rhestr o opsiynau i'w hystyried yn dilyn y trydydd cyfarfod lleol, ac felly caiff ei ystyried yn y gwerthusiad opsiynau.

8. GWERTHUSO OPSIYNAU

8.1 Yn unol â'r strategaeth "*Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd*" ystyriwyd nifer o ffactorau wrth werthuso'r opsiynau ar gyfer y sefyllfa, sef:

• Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion	• Y Gymuned
• Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran	• Adnoddau ariannol
• Arweinyddiaeth a staffio	• Yr iaith Gymraeg
	• Ffactorau daearyddol

8.2 Gellir gweld cymhariaeth bellach o'r holl opsiynau yn erbyn ffactorau'r strategaeth yn **Atodiad 1** (Tabl Gwerthusiad Opsiynau) ac mae casgliad o werthusiad yr opsiynau unigol i'w gweld isod.

8.3 Dim newid - parhau gyda'r sefyllfa bresennol

Byddai'r opsiwn yma'n golygu na fyddai newid i'r ddarpariaeth bresennol yn nalgylch Ysgol Nebo.

Wedi pwyso a mesur sefyllfa ddiweddaraf yr ysgol yn erbyn y ffactorau perthnasol, deir i'r casgliad nad yw'r opsiwn yma'n cyfarch yr heriau presennol sy'n wynebu'r ysgol, a nodir yn adran 5.2, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion – Byddai niferoedd dysgwyr yn parhau'n isel (11 Derbyn – Blwyddyn 6 ac 1 Meithrin) ac mae llefydd gweigion sylweddol (78%) yn parhau yn Ysgol Nebo. Rhagamcanion niferoedd yn awgrymu y bydd hyn yn parhau.
- Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang – Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir cynnydd yn y niferoedd, byddai maint dosbarthiadau yn parhau yn fach gydag amrediad oedran eang.
- Adnoddau ariannol – Yn 2025-26 bu i Ysgol Nebo dderbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol sylweddol (£70,694) ac mae cyfartaledd cost fesul dysgwr (£25,876) yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd sirol (£5,780). Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar niferoedd dysgwyr yr ysgol, rhagwelir y byddai'r her ariannol yma'n parhau.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Ni fyddai'r opsiwn yma'n gwneud dim i ymateb i'r her yma.

8.4 Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos

Mae'r Cod yn nodi bod ffederaleiddio yn dod â manteision arbennig i ysgolion gwledig ac yn datgan bod rhaid felly i gynigydd ddangos sut mae ffedereiddio wedi ei ystyried fel opsiwn. Dangoswyd y gall ffederaleiddio gynnig manteision i ysgolion gwledig mewn rhai sefyllfaoedd, yn benodol o safbwynt cryfhau arweinyddiaeth a chyfleoedd cydweithio.

Byddai'r model yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Nebo trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgol neu ysgolion cyfagos, dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (yn cynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn parhau, a byddai'n galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, adeiladau, ac arbenigedd.

Ystyriwyd y posibilrwydd o ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn benodol Ysgol Llanllyfni ac Ysgol Bro Lleu.

Wrth ystyried y model hwn, rhaid asesu beth fyddai unrhyw effaith ar sut y byddai'r holl ysgolion fyddai'n rhan o'r ffederasiwn yn gweithredu. Gan nodi'r heriau sy'n wynebu Ysgol Nebo, byddai'n rhaid sicrhau y byddai trefniant o'r fath yn medru cynnig manteision i holl blant a phobl ifanc yr ysgolion sy'n ffedereiddio drwy wella'r ddarpariaeth addysgol.

Gan fod niferoedd Ysgol Nebo wedi cyrraedd sefyllfa argyfyngus gyda 11 dysgwr (Derbyn – Bl.6) ac 1 dysgwr Meithrin ar y gofrestr, rhagwelwyd nad oedd manteision eglur i ysgolion eraill o ffederaleiddio gydag Ysgol Nebo.

Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynydd mewn niferoedd.

Yn dilyn pwyso a mesur y manteision a'r anfanteision o ffedereiddio, daethpwyd i'r casgliad nad oedd yr opsiwn hwn yn ymateb i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, fel y nodir yn adran 5.2 uchod, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion – Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd. O ganlyniad, rhagwelir y byddai ffederaleiddio yn golygu fod yr her o niferoedd dysgwyr isel a llefydd gweigion sylweddol (78%) yn Ysgol Nebo yn parhau.
- Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang- Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir y byddai ffedereiddio yn arwain at gynnydd yn y niferoedd, rhagwelir na fyddai ffederaleiddio yn ymateb i'r her o ddosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang.
- Adnoddau ariannol – Yn 2025-26 mae Ysgol Nebo wedi derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol sylweddol (£70,694) ac mae cyfartaledd cost fesul dysgwr (£25,876) yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd sirol (£5,780). Gan na ragwelir y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd yn niferoedd y dysgwyr, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar ddyraniad cyllidol Ysgol Nebo, rhagwelir y byddai'r her ariannol yma'n parhau.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Gan y byddai adeilad Ysgol Nebo yn parhau, ni fyddai ffedereiddio yn ymateb i'r her yma.

8.5 Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan ychwanegu uned arbenigol ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn Ysgol Nebo

Mae'r Cod yn nodi bod ffederaleiddio yn dod â manteision arbennig i ysgolion gwledig ac yn datgan bod rhaid felly i gynigydd ddangos sut mae ffedereiddio wedi ei ystyried fel opsiwn. Dangoswyd gall ffederaleiddio gynnig manteision i ysgolion gwledig mewn rhai sefyllfaoedd, yn benodol o safbwynt cryfhau arweinyddiaeth a chyfleoedd cydweithio.

Byddai'r model yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Nebo trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgol neu ysgolion cyfagos, dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (yn cynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn parhau, a byddai'n galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, adeiladau, ac arbenigedd.

Ystyriwyd y posibilrwydd o ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn benodol Ysgol Llanllyfni ac Ysgol Bro Lleu.

Wrth ystyried y model hwn, rhaid asesu beth fyddai unrhyw effaith ar sut y byddai'r holl ysgolion fyddai'n rhan o'r ffederasiwn yn gweithredu. Gan nodi'r heriau sy'n wynebu Ysgol Nebo, byddai'n rhaid sicrhau y byddai trefniant o'r fath yn medru cynnig manteision i holl blant a phobl ifanc yr ysgolion sy'n ffedereiddio drwy wella'r ddarpariaeth addysgol.

Gan fod niferoedd Ysgol Nebo wedi cyrraedd sefyllfa argyfyngus gyda 11 dysgwr (Derbyn – Bl.6) ac 1 dysgwr rhan amser (Meithrin) ar y gofrestr, rhagwelir na fyddai manteision eglur i ysgolion eraill o ffederaleiddio gydag Ysgol Nebo ac ychwanegu uned ADY ar safle Ysgol Nebo.

Nid oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd.

Yn ogystal â ffederaleiddio, byddai'r opsiwn yma hefyd yn golygu ychwanegu lleoliad ar gyfer uned ADY. Noder na fyddai ychwanegu uned ADY yn effeithio ar niferoedd Ysgol Nebo, gan y byddai dysgwyr yr uned ADY yn parhau i gofrestru fel dysgwyr yn eu hysgol wreiddiol. Gan y byddai'r uned ADY wedi ei lleoli o fewn adeilad Ysgol Nebo, rhagwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at leihad yng nghapasiti'r ysgol, ac o ganlyniad, lleihad yn niferoedd llefydd gweigion Ysgol Nebo.

Yn dilyn pwyso a mesur y manteision a'r anfanteision o ffedereiddio a lleoli uned ADY ar safle Ysgol Nebo, daethpwyd i'r casgliad na fyddai'r opsiwn hwn yn ymateb yn ddigonol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, fel y nodir yn adran 5.2 uchod, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion - Er y byddai lleihad yn nghapasiti a llefydd gweigion yr ysgol yn sgil lleoli'r uned ADY o fewn adeilad Ysgol Nebo, gan nad oes tystiolaeth amlwg y byddai ffederaleiddio yn arwain at gynnydd mewn niferoedd, rhagwelir y byddai'r her o niferoedd dysgwyr isel yn Ysgol Nebo yn parhau pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu. Gan y byddai dysgwyr yr uned ADY yn parhau i gofrestru fel dysgwyr yn eu hysgol wreiddiol, ni ragwelir y byddai cynnwys uned ADY ar safle ysgol yn effeithio ar y niferoedd. O ganlyniad, rhagwelir y byddai niferoedd yn parhau'n isel.
- Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang - Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd, rhagwelir na fyddai'r opsiwn yma'n ymateb i'r her o ddosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang.
- Adnoddau ariannol – Yn 2025-26 mae Ysgol Nebo wedi derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol sylweddol (£70,694) ac mae cyfartaledd cost fesul dysgwr (£25,876) yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd sirol (£5,780). Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n arwain at gynnydd yn niferoedd y dysgwyr, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar ddyraniad cyllidol Ysgol Nebo. Rhagwelir y gall lleoli Uned ADY ar y safle o bosib wrthbwysu rhywfaint ar gostau cynnal adeilad yr ysgol. Serch hynny, o safbwynt dyraniad craidd yr ysgol, pe byddai Ysgol Nebo yn ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos ac Uned ADY yn cael ei lleoli ar y safle yn ogystal, gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar niferoedd dysgwyr yr Ysgol, rhagwelir y byddai'r her ariannol yma'n parhau.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Gallai lleoli Uned ADY o fewn adeilad Ysgol Nebo wrthbwysu costau cynnal a chadw'r ysgol yn rhannol. Fodd bynnag, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ni fyddai'r opsiwn yma'n ymateb yn ddigonol i'r her yma.

8.6 Cau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni)

Byddai'r opsiwn yma'n golygu cau Ysgol Nebo a chynnig lle i ddysgwyr y dalgylch yn Ysgol Llanllyfni.

Ystyrir Ysgol Llanllyfni fel yr 'ysgol gyfagos' gan mae hi yw'r ysgol ddaearyddol agosaf at Ysgol Nebo. Mae'r ysgol wedi ei lleoli rhyw 1.6 milltir o safle Ysgol Llanllyfni.

Mae Ysgol Llanllyfni hefyd yn cynnig ei hun fel yr opsiwn amlwg ar gyfer yr ysgol amgen gan fod 43% o blant oed cynradd dalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu Ysgol Llanllyfni ac mae capasiti digonol yno i dderbyn dysgwyr dalgylch Ysgol Nebo.

Yn dilyn hyn, cynnigir ymestyn dalgylch Ysgol Llanllyfni i gynnwys dalgylch Ysgol Nebo ar gyfer y dyfodol.

Manylir ymhellach ar y rhesymeg y tu ôl i argymhell y cynnig yma fel yr opsiwn a ffafrir ar gyfer ymgynghori arno yn Adran 10. Yr opsiwn a ffafrir.

8.7 Ysgol Nebo yn datblygu yn lleoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol (cyfleoedd unigryw i gyflawni gwaith maes)

Byddai'r opsiwn yma'n golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ac yn datblygu yn lleoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol.

Mae niferoedd Ysgol Nebo wedi cyrraedd sefyllfa argyfyngus gydag 11 dysgwr (Derbyn – Bl.6) ac 1 dysgwr rhan amser (Meithrin) ar y gofrestr. Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n arwain at gynnydd yn niferoedd dysgwyr Ysgol Nebo.

Wedi pwysu a mesur sefyllfa ddiweddaraf yr ysgol yn erbyn y ffactorau perthnasol, deuir i'r casgliad nad yw'r opsiwn hwn yn ymateb i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, fel y nodir yn adran 5.2 uchod, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion – Byddai niferoedd dysgwyr yn parhau'n isel (11 Derbyn – Blwyddyn 6 ac 1 Meithrin) a byddai llefydd gweigion sylweddol (78%) yn parhau yn Ysgol Nebo. Rhagamcanion niferoedd yn awgrymu y bydd hyn yn parhau.
- Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang – Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd, byddai maint dosbarthiadau yn parhau yn fach gydag amrediad oedran eang.
- Adnoddau ariannol – Yn 2025-26 mae Ysgol Nebo wedi derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol sylweddol (£70,694) ac mae cyfartaledd cost fesul dysgwr (£25,876) yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd sirol (£5,780). Gan na fyddai'r opsiwn yn effeithio ar niferoedd dysgwyr yr ysgol, rhagwelir y byddai'r her ariannol yma'n parhau.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Ni fyddai'r opsiwn yma'n ymateb i'r her yma.

8.8 Ysgol Nebo yn cynnig uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol

Cynigiwyd yr opsiwn hwn yn ystod y trafodaethau lleol. Yn benodol, bu i'r Corff Llywodraethol gynnig yr opsiwn a ganlyn:

“Ysgol Nebo i gynnig safle fel darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.”

Dehonglwyd yr opsiwn yma fel y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ond byddai hefyd yn golygu ychwanegu ardal ar gyfer uned ADY ar safle'r ysgol er mwyn cynnig addysg arbennig i'r plant fyddai angen cefnogaeth ychwanegol.

Gan y byddai angen addasu adeilad yr ysgol i ddarparu lleoliad ar gyfer yr uned arbenigol, mi fyddai capasiti'r ysgol yn debygol o leihau ac felly rhagwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at leihad mewn llefydd gweigion.

Fodd bynnag, mae niferoedd Ysgol Nebo wedi cyrraedd sefyllfa argyfyngus gyda 11 dysgwr (Derbyn – Bl.6) ac 1 dysgwr rhan amser (Meithrin) ar y gofrestr. Gan y byddai dysgwyr yr uned ADY yn parhau i gofrestru fel dysgwyr yn eu hysgol wreiddiol, ni ragwelir y byddai cynnwys uned ADY ar safle ysgol yn effeithio ar y niferoedd. O ganlyniad, rhagwelir y byddai niferoedd Ysgol Nebo yn parhau'n isel, ac ni ragwelir y byddai'n ymateb i'r heriau y mae'r ysgol yn eu hwynebu, fel y nodir yn adran 5.2 (uchod).

Yn dilyn pwysu a mesur manteision ac anfanteision yr opsiwn yma ar gyfer Ysgol Nebo, deuir i'r casgliad nad yw'r opsiwn yma'n ymateb yn ddigonol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, fel y nodir yn adran 5.2 uchod, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion – Er y byddai leihad yn nghapasiti a llefydd gweigion yr ysgol yn sgil lleoli'r uned ADY o fewn adeilad Ysgol Nebo, gan y byddai dysgwyr yr uned ADY yn parhau i gofrestru fel dysgwyr yn eu hysgol wreiddiol, ni ragwelir y byddai cynnwys uned ADY ar safle'r ysgol yn effeithio ar niferoedd Ysgol Nebo. O ganlyniad, rhagwelir y byddai'r niferoedd yn parhau'n isel.
- Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran - Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd, byddai maint dosbarthiadau yn parhau'n fach gydag amrediad oedran eang.

- Adnoddau ariannol – Yn 2025-26 mae Ysgol Nebo wedi derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol sylweddol (£70,694) ac mae cyfartaledd cost fesul dysgwr (£25,876) yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd sirol (£5,780). Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar niferoedd dysgwyr yr ysgol, rhagwelir y byddai'r her ariannol yma'n parhau.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Ni fyddai'r opsiwn yma'n ymateb i'r her yma.

8.9 Ysgol Nebo yn cynnig uned iaith ar gyfer dalgylch Dyffryn Nantlle

Byddai'r opsiwn yma'n golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ond byddai hefyd yn golygu ychwanegu uned drochi iaith ar safle'r ysgol er mwyn cynnig gwasanaeth trochi yn y Gymraeg i siaradwyr newydd.

Gan y byddai angen addasu adeilad yr ysgol i ddarparu lleoliad ar gyfer yr uned/canolfan iaith, byddai capasiti'r ysgol yn debygol o leihau ac felly rhagwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at leihad mewn llefydd gweigion.

Fodd bynnag, mae niferoedd Ysgol Nebo wedi cyrraedd sefyllfa argyfyngus gyda 11 dysgwr (Derbyn – Bl.6) ac 1 dysgwr rhan amser (Meithrin) ar y gofrestr. Gan y byddai dysgwyr yr uned/ganolfan iaith yn parhau i gofrestru fel dysgwyr yn eu hysgol wreiddiol, ni ragwelir y byddai cynnwys canolfan iaith ar safle'r ysgol yn effeithio ar niferoedd Ysgol Nebo. O ganlyniad, rhagwelir y byddai niferoedd Ysgol Nebo yn parhau'n isel, ac ni ragwelir y byddai'n ymateb i'r heriau y mae'r ysgol yn eu hwynebu, fel nodir yn adran 5.2 (uchod).

Yn dilyn pwyso a mesur manteision ac anfanteision yr opsiwn yma ar gyfer Ysgol Nebo, deuir i'r casgliad nad yw'r opsiwn yma'n ymateb yn ddigonol i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, fel y nodir yn adran 5.2 uchod, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion – Er y byddai lleihad yn nghapasiti a llefydd gweigion yr ysgol yn sgil lleoli'r uned/canolfan iaith o fewn adeilad Ysgol Nebo, gan y byddai dysgwyr yr uned iaith yn parhau i gofrestru fel dysgwyr yn eu hysgol wreiddiol, ni ragwelir y byddai cynnwys uned iaith ar safle'r ysgol yn effeithio ar y niferoedd. O ganlyniad, rhagwelir y byddai niferoedd yn parhau'n isel.
- Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran – Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at gynnydd yn y niferoedd, byddai maint dosbarthiadau yn parhau yn fach gydag amrediad oedran eang.
- Adnoddau ariannol – Yn 2025-26 mae Ysgol Nebo wedi derbyn dyraniad gwarchodaeth ychwanegol sylweddol (£70,694) ac mae cyfartaledd cost fesul dysgwr (£25,876) yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd sirol (£5,780). Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn effeithio ar niferoedd dysgwyr yr ysgol, rhagwelir y byddai'r her ariannol yma'n parhau.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Ni fyddai'r opsiwn yma'n ymateb i'r her yma.

8.10 Sefydlu ysgol aml-safle, gan barhau efo safle Ysgol Nebo

Byddai'r opsiwn yma'n golygu uno nifer o ysgolion lleol, drwy gau'r ysgolion a sefydlu un ysgol aml-safle fyddai'n cynnwys safle Ysgol Nebo. Byddai'r opsiwn yn galluogi'r posibilrwydd o rannu adnoddau, adeiladau, ac arbenigedd.

Byddai'r model yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb safle ysgol ym mhentref Nebo trwy sefydlu ysgol aml-safle, dan arweiniad pennaeth ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu (newydd) yn cael ei ffurfio ar gyfer yr ysgol aml-safle.

O dan y model hwn, byddai goblygiadau staffio a all arwain at ansicrwydd a diswyddiadau. Byddai swyddi pob aelod o staff ym mhob un o'r ysgolion fyddai'n ffurfio rhan o'r ysgol aml-safle yn dod i ben. Byddai'r penodiadau newydd yn cael eu gwneud gan gorff llywodraethu cysgodol yr ysgol aml-safle newydd.

Mae niferoedd Ysgol Nebo wedi cyrraedd sefyllfa argyfyngus gydag 11 dysgwr (Derbyn – Bl.6) ac 1 dysgwr rhan amser (meithrin) ar y gofrestr. Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n arwain at gynnydd yn niferoedd dysgwyr ar safle Ysgol Nebo.

Yn dilyn pwyso a mesur y manteision a'r anfanteision, deuir i'r casgliad nad yw'r opsiwn yma'n ymateb i'r prif heriau y mae'r ysgol yn ei wynebu, fel y nodir yn adran 5.2 uchod, gan gynnwys:

- Niferoedd dysgwyr a llefydd gweigion - Rhagwelir y byddai niferoedd dysgwyr ar safle Ysgol Nebo yn parhau'n isel (11 Derbyn - Blwyddyn 6 ac 1 Meithrin) ynghyd â llefydd gweigion sylweddol (78%).
- Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran – Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth. Gan na ragwelir y byddai'r opsiwn yn arwain at gynnydd yn niferoedd y dysgwyr ar safle Ysgol Nebo, mae'n debygol y byddai dosbarthiadau bach yn parhau yn safle Nebo gydag ystod oedran eang o fewn y dosbarthiadau.
- Adnoddau ariannol – Byddai sefydlu ysgol aml-safle yn golygu sefydlu un ysgol aml-safle, gydag un dyraniad ar gyfer yr holl safleoedd. Rhagwelir y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau i dderbyn swm ychwanegol i'r dyraniad craidd trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio gan y byddai niferoedd dysgwyr safle Ysgol Nebo yn parhau i fod yn isel.
- Cyflwr ac addasrwydd adeiladau – Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod ar gyfer adeilad Ysgol Nebo. Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn ymateb i'r her yma.

9. ASESIAU EFFAITH – RHAGDYBIAETH YN ERBYN CAU YSGOLION GWLEDIG

Yn ogystal â'r ffactorau sy'n berthnasol wrth ddatblygu unrhyw gynnig, mae'n ofynnol hefyd cynnal asesiadau penodol mewn perthynas â chynnig arfaethedig o'r math yma. Cynhaliwyd nifer o asesiadau yn unol â gofynion y Cod o'r opsiynau o dan ystyriaeth. Mae'r asesiadau llawn i'w gweld yn **Atodiad 2**, ac mae crynodeb o'r asesiadau hyn i'w gweld yn y tabl isod:

Opsiwn	Asesiad o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg	Asesiad o'r effaith tebygol ar wahanol drefniadau teithio	Asesiad o'r effaith tebygol ar y gymuned
Dim newid - parhau gyda'r sefyllfa bresennol	Niwtral – Dim newid	Niwtral – Dim newid Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol.	Niwtral – Dim newid Cadw ysgol a'i photensial i fod yn adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.
Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos	Niwtral/Rhannol bositif – Dim effaith ar y ddarpariaeth yn Ysgol Nebo Cyfle i rannu arferion da rhwng y ddwy ysgol a phosibiliadau o wneud gwell defnydd o adnoddau.	Niwtral Byddai'r dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Nebo a byddai trefniadau teithio'r dysgwyr yn parhau yn yr un modd. Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol.	Niwtral Posiblirwydd o gydweithio cymunedol rhwng y 2 ysgol. Cadw ysgol a'i photensial i fod yn adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.

Ffederaiddio gydag ysgol gyfagos gan ychwanegu uned arbenigol ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn Ysgol Nebo	Niwtral/Rhannol bositif – Dim effaith ar y ddarpariaeth yn Ysgol Nebo Cyfle i rannu arferion da rhwng y ddwy ysgol a phosibiliadau o wneud gwell defnydd o adnoddau. Cyfle i ddatblygu adnodd ychwanegol i gefnogi dysgwyr gydag ADY. Rhagwelir y byddai'n cael effaith bositif ar y meini prawf 'Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol'	Niwtral Byddai'r dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Nebo a byddai trefniadau teithio'r dysgwyr yn parhau yn yr un modd. Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol. Byddai angen i'r awdurdod darparu cludiant i ddysgwyr yr uned ADY.	Niwtral Posibilrwydd o gydweithio cymunedol rhwng y 2 ysgol. Cadw'r ysgol fel adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.
Cau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos	Rhannol bositif Nodai'r asesiad fod safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Llanllyfni yn cyfateb i safon yr addysg a ddarperir yn Ysgol Nebo Gan fod mwy o ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni, rhagwelir y bydd cyfle i addysgu plant mewn grwpiau mwy, gyda chyfoedion oed-berthnasol i ehangu ar eu profiadau. Yn seiliedig ar hyn, deuir i'r casgliad y byddai effaith cadarnhaol ar brofiadau addysgu a dysgu o addysgu dysgwyr dalgylch Nebo yn Ysgol Llanllyfni.	Negyddol Byddai angen darparu cludiant i ddysgwyr dalgylch Ysgol Nebo i Ysgol Llanllyfni, yn unol â pholisi cludiant Cyngor Gwynedd. Rhagwelir costau cludiant ychwanegol – amcan gost, £17,000-£30,000 y flwyddyn. Bydd rhai dysgwyr yn teithio ymhellach i'r ysgol nac y gwnaent ar hyn o bryd. Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol.	Niwtral/Rhannol Negyddol Arwain at golli ysgol ac adnodd cymunedol ym mhentref Nebo. Defnydd cymunedol helaeth o adeilad Ysgol Nebo gan y gymuned. I liniaru'r effaith ar y gymuned, nodir cyfleoedd i sicrhau fod cymuned Nebo yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Nebo, lle'n briodol. Nodir fod cyfran helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni, ac felly deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Ysgol Nebo yn bodoli eisoes
Ysgol Nebo yn datblygu yn lleoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol (cyfleoedd unigryw i	Niwtral Rhagwelir y byddai safon yr addysg yn Ysgol Nebo yn parhau, ond gan nad oes model cyffelyb yn bodoli yn y cynradd o ran safle arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol, nid oes modd asesu ei effaith	Niwtral Byddai'r dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Nebo a byddai trefniadau teithio'r dysgwyr yn parhau yn yr un modd.	Niwtral Cadw ysgol a'i photensial i fod yn adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.

gyflawni gwaith maes)	yn erbyn ansawdd addysg, felly niwtral yw'r effaith.	Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol. Byddai ystyriaethau teithio ehangach petai safle Ysgol Nebo yn leoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau.	
Ysgol Nebo yn cynnig uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol	Niwtral/Rhannol bositif Dim effaith ar y ddarpariaeth yn Ysgol Nebo Cyfle i ddatblygu adnodd ychwanegol i gefnogi dysgwyr gydag ADY. Rhagwelir y byddai'n cael effaith bositif ar y meini prawf 'Grwpiau agored i niwed, gan gynnwys plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol'.	Niwtral Byddai'r dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Nebo a byddai trefniadau teithio'r dysgwyr yn parhau yn yr un modd. Byddai angen i'r awdurdod ddarparu cludiant i ddysgwyr yr uned ADY. Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol.	Niwtral – Dim newid i'r ddarpariaeth yn Ysgol Nebo Cadw ysgol a'i photensial i fod yn adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.
Ysgol Nebo yn cynnig Uned/Canolfan Iaith ar gyfer dalgylch Dyffryn Nantlle	Niwtral - Dim effaith ar y ddarpariaeth yn Ysgol Nebo Cyfle i ddatblygu adnodd ychwanegol i ddarparu gwasanaeth penodol ar gyfer hwyrddyfodiaid mewn Canolfan Iaith ar safle'r ysgol.	Niwtral Byddai'r dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu yn Ysgol Nebo a byddai trefniadau teithio'r dysgwyr yn parhau yn yr un modd. Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol. Byddai angen i'r awdurdod ddarparu cludiant i ddysgwyr yr uned iaith.	Niwtral – Cadw ysgol a'i photensial i fod yn adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.
Ysgol aml-safle – gan barhau efo safle Ysgol Nebo	Niwtral/ Rhannol bositif – Dim effaith ar y ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo Cyfle i rannu arferion da rhwng safleoedd yr ysgol a phosibiliadau o wneud gwell defnydd o adnoddau.	Niwtral Byddai'r dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu ar safle Ysgol Nebo a byddai trefniadau teithio'r dysgwyr yn parhau yn yr un modd. Ni fydd unrhyw ddysgwr dalgylch Nebo angen teithio pellter afresymol i'r ysgol. Yn ddibynnol ar strwythur yr ysgol newydd, mae posibilrwydd y bydd angen	Niwtral – dim effaith ar y ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo Cadw ysgol a'i photensial i fod yn adnodd cymunedol ym mhentref Nebo.

		trefnu cludiant rhwng ysgolion.	
--	--	------------------------------------	--

10. YR OPSIWN A FFAFRIR

10.1 O'r opsiynau a ystyriwyd, yr opsiwn a gaiff ei ffafrio ar gyfer ymgynghoriad pellach yw'r opsiwn i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni)

10.2 Caiff yr opsiwn hwn ei ffafrio am y rhesymau a ganlyn:

10.3 Niferoedd dysgwyr a lefydd gweigion

10.3.1 Yn Medi 2025 roedd 11 o ddysgwyr Derbyn – Blwyddyn 6 ac 1 dysgwr oed Meithrin yn mynychu Ysgol Nebo. O ganlyniad, mae gan Ysgol Nebo 40 (78%) o lefydd gweigion yn yr ysgol (Derbyn – Blwyddyn 6). Wrth gynnwys capasiti a niferoedd Meithrin yr ysgol, mae gan Ysgol Nebo 46 (79%) o lefydd gweigion.

10.3.2 Mae niferoedd dysgwyr yr ysgol wedi gostwng yn sylweddol yn y blynyddoedd diwethaf o 23 dysgwr Derbyn i Flwyddyn 6, a 3 dysgwr Meithrin yn Medi 2015 i 11 dysgwr Derbyn - Bl.6 ac 1 dysgwr Meithrin yn Medi 2025, sef gostyngiad o oddeutu 54%.

10.3.3 Yn ôl y rhagamcanion a grëwyd yn Medi 2025, rhagwelir y bydd y niferoedd yn parhau'n isel dros y dair blynedd nesaf. Gwelir isod niferoedd Medi 2025 a rhagamcanion niferoedd Ysgol Nebo ar gyfer Medi 2026-28.

	M	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm D-B.6
Niferoedd Medi 2025	1	1	2	1	1	3	3	0	11
Rhagamcanion Medi 2026	2	1	1	2	1	1	3	3	12
Rhagamcanion Medi 2027	2	2	1	1	2	1	1	3	11
Rhagamcanion Medi 2028	2	2	2	1	1	2	1	1	10

10.3.4 Yn Medi 2025 roedd 59 o ddysgwyr (Derbyn – Blwyddyn 6) a 13 o ddysgwyr oed Meithrin yn mynychu Ysgol Llanllyfni. Yn ôl y rhagamcanion Medi 2025, rhagwelir y bydd 72 o ddysgwyr Derbyn i Blwyddyn 6 a 11 o ddysgwyr Meithrin yn Ysgol Llanllyfni ym Medi 2028.

10.3.5 Mae gan Ysgol Llanllyfni gapasiti o 103 (Derbyn - Bl. 6), sy'n golygu fod gan Ysgol Llanllyfni 44 o lefydd gweigion. Wrth gynnwys capasiti a niferoedd Meithrin yr ysgol, mae 45 o lefydd gweigion yn Ysgol Llanllyfni.

10.3.6 Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion (2018) Llywodraeth Cymru yn nodi fod "gormod o leoedd gwag, y gellid eu dileu, yn golygu bod adnoddau'n cael eu gwastraffu'n ddiangen. Diffinnir lefel sylweddol o ddarpariaeth dros ben fel 25% neu fwy o gapasiti ysgol". O ganlyniad i'r niferoedd isel, mae 78% (40 mewn nifer) o lefydd gweigion (D-Bl.6) yn Ysgol Nebo.

10.3.7 Wrth ystyried capasiti Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni ar y cyd (sef capasiti o 154 Derbyn i Bl.6 a 175 Meithrin – Bl.6), rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo a throsglwyddo dysgwyr y dalgylch i Ysgol Llanllyfni yn lleihau'r cyfanswm nifer o lefydd gweigion yn ardal dalgylch Ysgol

Nebo ac ardal dalgylch Ysgol Llanllyfni o 84 (55%) i 33 (32%) (Derbyn – Bl.6), ac o 91 (52%) i 33 (28%) wrth ystyried niferoedd a capasiti'r Meithrin.

10.4 Maint dosbarthiadau ac amrediad oedran

Fel y gwelir o’r tabl isod, mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo (Medi 2025) gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth.

	Blwyddyn								
Ysgol	Meithrin	0	1	2	3	4	5	6	Cyfartaledd maint dosbarthiadau
Nebo	1	1	2	1	1	3	3	0	6
Dosbarthiadau	6					6			
Llanllyfni	13	12	10	8	5	6	9	9	18
Dosbarthiadau	13	22		19			18		

Fel y gwelir o’r tabl uchod mae 4 dosbarth yn Ysgol Llanllyfni (Medi 2025). Cyfartaledd maint dosbarthiadau Ysgol Llanllyfni yw 18 .

O ganlyniad, rhagwelir y byddai trosglwyddo dysgwyr i Ysgol Llanllyfni yn golygu fod y plant yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau maint mwy hyfyw, a gyda mwy o blant o’r un grŵp oedran.

10.5 Ffactorau daearyddol a theithio

10.5.1 Nodir yn y Strategaeth “Addysg Gynradd o’r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd” y dylid ceisio cyfyngu teithio i uchafswm o 30 munud o deithio unffordd rhwng y cartref a’r ysgol. O weithredu’r cynnig arfaethedig, rhagwelir y byddai pob dysgwr presennol y dalgylch o fewn cyrraedd rhesymol (llai na 30 munud o deithio) i’r ysgol amgen, sef Ysgol Llanllyfni.

10.5.2 Pe byddai’r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu byddai disgyblion sy’n byw o fewn dalgylch presennol Ysgol Nebo yn cael cynnig cludiant i Ysgol Llanllyfni yn unol â Pholisi Cludiant Ysgolion y Sir. Rhagwelir y byddai cost cludiant oddeutu £17,000-£30,000 y flwyddyn.

10.6 Adnoddau Ariannol

10.6.1 Yn sgil niferoedd isel o ddysgwyr yn Ysgol Nebo nid yw’r dyraniad ar sail y dysgwyr yn ddigonol i allu cynnal yr ysgol. O ganlyniad, mae Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i’r dyraniad craidd trwy’r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy’n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ymhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddysgwyr llawn amser). Dyrannwyd cyllid ychwanegol o £70,694 i Ysgol Nebo eleni (2025-26) trwy’r Polisi Gwarchodaeth Lleiafswm Staffio.

10.6.2 Mae dyraniad Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni ar gyfer y flwyddyn 2025-26, wedi eu selio ar niferoedd Medi 2024 a gellir gweld y symiau y mae’r 2 ysgol yn eu derbyn isod:

Ysgol	Sail dyraniad (Niferoedd Medi 2024)			Dyraniad craidd	Dyraniad cyllidol ychwanegol (Polisi Gwarchodaeth Lleiafswm Staffio)	Cyfanswm	£ y dysgwr
	M	CS	CA2				

Nebo	0	4	4	£136,242	£70,694	£206,936	£25,867
Llanllyfni	11	28	37	£402,831	-	£402,831	£5,768
Cyfanswm	11	32	41	£539,073	£70,694	£609,767	-

10.6.3 Mae'r gost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo yn £25,867 a'r gost fesul dysgwr yn Ysgol Llanllyfni yn £5,768 (Cyllideb 2025-26, sy'n seiliedig ar niferoedd Medi 2024). Cyfartaledd Sirol cost y dysgwr cynradd ar gyfer yr un cyfnod yw £5,780. Golyga hyn fod y gost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo £20,087 yn uwch na'r cyfartaledd sirol am yr un cyfnod.

10.6.4. Dyrannwyd cyfanswm o £609,797 i'r ddwy ysgol yn y flwyddyn ariannol 2025-26. Nid yw Ysgol Llanllyfni yn derbyn swm ychwanegol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio. Mae niferoedd dysgwyr presennol yr ysgol yn denu cyllideb ddigonol i gynnal lefelau staffio priodol.

10.6.5 O safbwynt costau refeniw, pe gweithredir y cynnig, a pe byddai holl ddysgwyr Ysgol Nebo yn trosglwyddo i Ysgol Llanllyfni, yn seiliedig ar gyllideb 2025-26 (sy'n seiliedig ar niferoedd dysgwyr Medi 2024):

- rhagwelir y byddai'r cynnig arfaethedig yn creu arbediad blynyddol o £146,000, llai amcan gostau anghenion cludiant ychwanegol (hyd at £30,000) - sef cyfanswm o oddeutu £116,000 y flwyddyn.
- rhagwelir y byddai cyllideb dyraniad craidd Ysgol Llanllyfni yn cynyddu i £457,000, a'r gost y fesul dysgwr yn £5,874.

10.6.6 Pe gweithredir y cynnig, a pe byddai holl ddysgwyr Ysgol Nebo yn trosglwyddo i Ysgol Llanllyfni, yn seiliedig ar amcangyfrif o gyllideb 2026-27, sef blwyddyn gweithredu'r cynnig arfaethedig (sy'n seiliedig ar ragamcanion niferoedd dysgwyr a ddarparwyd gan benaethiaid yr ysgolion yn Medi 2024):

- rhagwelir y byddai'r cynnig arfaethedig yn creu arbediad blynyddol o £143,000, llai costau anghenion cludiant ychwanegol (hyd at £30,000) - sef cyfanswm o oddeutu £113,000 y flwyddyn.
- rhagwelir y byddai cyllideb dyraniad craidd Ysgol Llanllyfni yn cynyddu i £468,000 a'r gost fesul dysgwr yn £5,798.

10.6.7 Bydd unrhyw arbedion mewn costau refeniw yn cael eu cadw ym maes Ysgolion Gwynedd.

10.6.8 Noder nad oes costau cyfalaf ynghlwm â'r cynnig arfaethedig.

10.7 Arweinyddiaeth a Staffio

10.7.1 Mae strwythur staffio presennol Ysgol Nebo yn cynnwys pennaeth strategol rhan amser (cyfwerth â 0.2 llawn amser) pennaeth mewn gofal 0.8, athrawes 0.2, 2 gymhorthydd, goruchwyliwr amser cinio a chlerc llywodraethwyr. Mae gan y pennaeth ymrwymiad dysgu cyfwerth â 4.5 diwrnod.

10.7.2 Yn Ysgol Llanllyfni, ceir 1 pennaeth, 2 athro/athrawes llawn amser, 1 athro/athrawes rhan amser, 3 cymhorthydd, swyddog clerigol rhan amser, a goruchwyliwr amser cinio rhan amser. Mae gan y pennaeth ymrwymiad dysgu 50% o'r amser (2.5 diwrnod) ac yn derbyn 2.5 diwrnod di gyswllt ar gyfer materion rheolaethol ac arweinyddiaeth.

10.8 Y Gymuned

10.8.1 Mae canllawiau Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) yn nodi bod angen cynnal asesiad effaith cymunedol fel rhan o unrhyw gynnydd i ad-drefnu ysgolion. Cwblhawyd asesiad effaith cymunedol ar y rhestr o opsiynau a nodir ym mharagraff 6.3. **Gweler yr adroddiad llawn yn Atodiad 2.**

10.8.2 Dengys yr asesiad y rhagwelir peth effaith negyddol ar y gymuned pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Nebo. Cydnabyddir y byddai cau Ysgol Nebo yn arwain at golli ysgol yng nghymuned Nebo, fodd bynnag nodai'r asesiad fod cyfran helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu ysgolion

eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni, ac felly deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Ysgol Nebo yn bodoli eisoes.

- 10.8.3 Pe byddai'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau ac Ysgol Llanllyfni. I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleoedd i sicrhau fod cymuned Nebo yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Nebo, lle'n briodol.
- 10.8.4 Pe byddai'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, bydd yn hanfodol fel rhan o'r broses i annog trafodaethau rhwng yr ysgol amgen (Ysgol Llanllyfni) a rhieni dysgwyr Ysgol Nebo fel bod modd i rieni a dysgwyr fanteisio ar eu cyfleusterau ac unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol.
- 10.8.5 Yn ogystal, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd.

10.9 Yr Iaith Gymraeg

- 10.9.1 Mae canllawiau Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018) yn nodi bod angen cynnal asesiad effaith ar yr iaith Gymraeg fel rhan o unrhyw gynnig i ad-drefnu ysgolion. Gweler yr adroddiad llawn yn Atodiad 2.
- 10.9.2 Nodir yn yr asesiad effaith na ragwelir effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg drwy wireddu'r cynnig arfaethedig, yn bennaf gan:
- fod ystadegau PLASC Ionawr 2025 yn dangos fod 54% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref ac 80% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni
 - y byddai'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg.
 - y byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion.

Ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig arfaethedig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.

10.10 Ansawdd a safonau addysg

- 10.10.1 Cynhaliwyd asesiad o'r effaith tebygol ar ansawdd a safonau addysg ar yr holl opsiynau a nodir yn adran 7 (uchod). **Gweler yr adroddiad llawn yn Atodiad 2.**
- 10.10.2 Yn ôl adroddiadau diweddaraf Estyn, mae Ysgol Llanllyfni yn cynnig addysg o ansawdd a safon sy'n gyfatebol ag Ysgol Nebo.
- 10.10.3 Cafodd Ysgol Nebo ei harolygu ddiwethaf gan Estyn yn 2017, ble daethpwyd i'r casgliad mai 'Da' oedd perfformiad presennol yr ysgol. Bu i Ysgol Llanllyfni gael ei harolygu ddiwethaf gan Estyn yn 2017, ble daethpwyd i'r casgliad fod perfformiad presennol yr ysgol yn erbyn y 3 meini prawf yn 'Dda'.
- 10.10.4 Gan fod mwy o ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni, rhagwelir y bydd cyfle i addysgu plant mewn grwpiau mwy, gyda chyfoedion oed-berthnasol i ehangu ar eu profiadau pe gweithredir y cynnig arfaethedig. Yn seiliedig ar hyn, deuir i'r casgliad y byddai effaith cadarnhaol ar brofiadau addysgu a dysgu o addysgu dysgwyr dalgylch Nebo yn Ysgol Llanllyfni.
- 10.10.5 O ganlyniad, rhagwelir mai rhannol bositif fyddai'r effaith tebygol o safbwynt ansawdd a safonau addysg i ddysgwyr yn deillio o'r cynnig arfaethedig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr yn Ysgol Llanllyfni.

10.11 Cyflwr ac addasrwydd adeiladau

10.11.1 Nodai asesiad cyflwr diweddaraf yr Awdurdod fod cyflwr adeilad Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni yn 'B'.

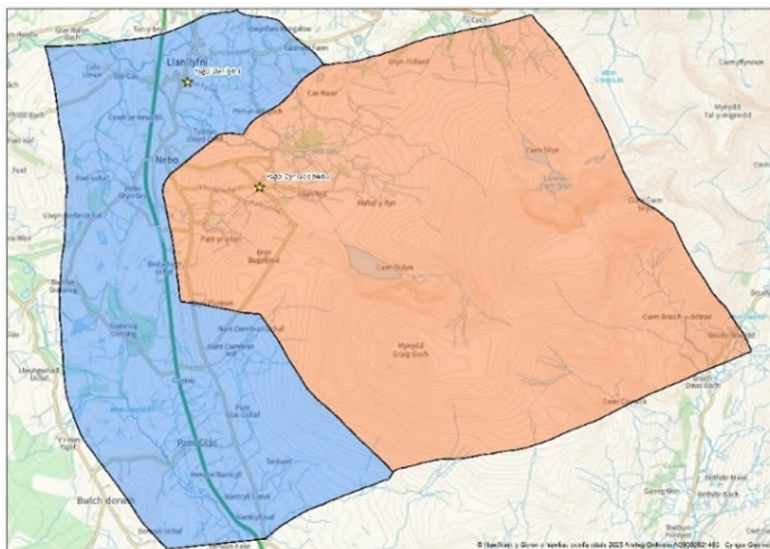
10.11.2 Mae gwerth £95,000 o waith cynnal a chadw angenrheidiol wedi ei adnabod yn adeilad Ysgol Nebo.

11. GOBLYGIADAU'R CYNNIG

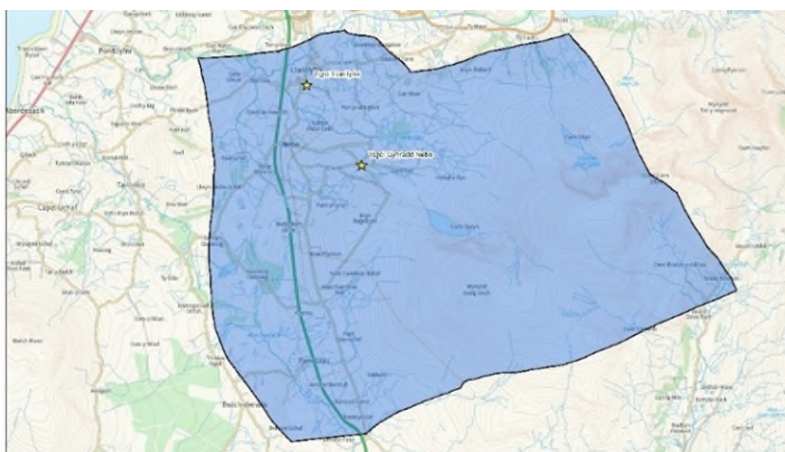
11.1 Dalgylchoedd mynediad i Ysgolion

11.1.1 Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu, byddai dalgylch Ysgol Llanllyfni yn cael ei addasu i gynnwys ardal dalgylch presennol Ysgol Nebo.

Map 1: Dalgylchoedd presennol Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni

Map 2: Dalgylch Ysgol Llanllyfni os gweithredir y cynnig arfaethedig

11.2 Cludiant

11.2.1 Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu byddai dysgwyr sy'n byw o fewn dalgylch presennol Ysgol Nebo yn cael cynnig lle yn Ysgol Llanllyfni ac yn derbyn cludiant yn unol â Pholisi Cludiant Ysgolion y Sir. Rhagwelir y byddai cost blynyddol cludiant oddeutu £17,000-£30,000.

11.3 Ystyriaethau Staffio

11.3.1 Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu, rhagwelir y byddai goblygiadau staffio allasai arwain at ddiswyddiadau. Ymgynghorir yn benodol â staff a chynrychiolwyr yr Undebau fel rhan o'r cyfnod ymgynghori statudol. Mae Cyngor Gwynedd wedi datblygu polisi staffio manwl, ar y cyd ag Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau fyddai'n deillio o'r cynnig hwn gyd-fynd â'r polisi hwnnw. Bydd cyfathrebu clir ac agored yn chwarae rhan greiddiol mewn gweithredu unrhyw gynigion.

12. **YSTYRIAETHAU ERAILL**

12.1.1 Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018

12.1.2 Bydd unrhyw broses statudol yn cael ei gynnal yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru (Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018).

12.1.3 Asesiad effaith cydraddoldeb

12.1.4 Cynhaliwyd asesiad effaith cydraddoldeb ar y cynnig arfaethedig. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad 2.

12.1.5 Mae'r asesiad yn rhoi sylw penodol i elfennau cydraddoldeb gwahanol megis hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran. Mae'r asesiad yn nodi'r sefyllfa bresennol ac yn dangos fod polisiâu a threfniadau mewn lle a fyddai'n sicrhau bod y cynnig yn ystyried ac yn cyd-fynd â hawliau cyfartal.

12.1.6 Wedi pwyso a mesur y ffactorau perthnasol, deuir i'r casgliad nad yw'r cynnig yn debygol o gael effaith negyddol ar nodweddion cydraddoldeb. Nodir fod mesurau eisoes mewn lle i sicrhau na fydd camwahaniaethu anghyfreithiol nac aflonyddu.

12.1.7 Rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig arfaethedig yn lleihau'r anghyfartaledd yn achos anfantais economaidd-gymdeithasol drwy sicrhau bod y dysgwyr yn cael mwy o brofiadau a mynediad at ragor o wasanaethau a gweithgareddau yn yr ysgol amgen. Byddai dysgwyr yn derbyn cyfleoedd mwy cyfartal gan y byddai'r dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sy'n seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol ynghyd â gwersi sydd wedi'u gwahaniaethu'n briodol ar gyfer yr ystod oedran dan sylw.

12.1.8 Drwy weithredu'r cynnig arfaethedig, byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn cael gwell amgylchedd dysgu a byddai'r dysgwyr yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol.

12.1.9 Byddai'r Cyngor yn dilyn prosesau arferol trwy gefnogi a monitro, er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth pob ysgol â'r nodweddion cydraddoldeb.

12.1.10 Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

12.1.11 Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf Llesiant, ystyriwyd 7 nod y ddeddf Llesiant ac amcanion Llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y cynnig arfaethedig yn cwrdd â'r gofynion. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad 2.

12.1.12 Cydnabyddir, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig arfaethedig hwn, y byddai'r cynnig arfaethedig yn arwain at golli ysgol yng nghymuned Nebo. Fodd bynnag mae cyfran helaeth o'r plant

sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni, ac felly deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng yr ysgolion a chymuned yr ysgol honno yn bodoli eisoes. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau ac Ysgol Llanllyfni, pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu. Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol Ysgol Llanllyfni yn cynnwys y gymuned lle'n briodol.

13. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 13.1 Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu cefnogi'r argymhelliad a gyflwynir yn yr adroddiad hwn bydd angen cynnal cyfnod o ymgynghori statudol yn unol â'r Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013 a chanllawiau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Rhagwelir y byddai'r cyfnod ymgynghori hwnnw yn cael ei gynnal cyn diwedd tymor yr Hydref.
- 13.2 Wedi hynny, bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet er mwyn adrodd yn ôl ar ganlyniadau'r ymgynghoriad. Bydd yn ofynnol wedyn i'r Cabinet ystyried canlyniadau'r ymgynghoriad, a phenderfynu a ddylid cyhoeddi Rhybudd Statudol ar y cynnig ai peidio. Pe byddai Rhybudd Statudol yn cael ei gyhoeddi, caniateir cyfnod o 28 diwrnod i unrhyw un gyflwyno gwrthwynebiad i'r cynnig, sef y 'Cyfnod Gwrthwynebu'. Yn dilyn hyn, cyflwynir adroddiad pellach i'r Cabinet am benderfyniad terfynol. Bydd yr adroddiad hwnnw'n cynnwys crynodeb o unrhyw wrthwynebiadau a dderbyniwyd ynghyd ag ymatebion y Cyngor iddynt.

14 Atodiadau

Atodiad 1: Tabl Gwerthusiad Opsiynau

Atodiad 2: Asesiadau Effaith:

- Asesiad Effaith debygol ar Ansawdd a Safonau Addysg
- Asesiad Effaith debygol ar drefniadau teithio
- Asesiad Effaith debygol ar y Gymuned
- Asesiad Effaith leithyddol
- Asesiad Llesiant
- Asesiad Cydraddoldeb

Atodiad 3: Pecyn cefndirol gan gynnwys cyflwyniadau a chofnodion y cyfarfodydd lleol.

Atodiad 4: Sylwadau'r Aelod Lleol

15 Barn y swyddogion statudol

Y Swyddog Monitro:

"Mae'r adroddiad yma wedi bod yn destun cyngor gan y Gwasanaethau Cyfreithiol. Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb."

Y Pennaeth Cyllid:

"O safbwynt ariannol, mae'n amlwg nad yw sefyllfa bresennol Ysgol Nebo yn gynaliadwy, o ystyried fod 78% o lefydd yr ysgol yn wag. Mae'r adroddiad yn dangos fod asesiad wedi ei gynnal o'r opsiynau sydd ar gael, ac rwyf yn fodlon â chadernid yr amcangyfrifon ariannol sydd wedi eu nodi ynddo. Rwyf felly'n cefnogi'r penderfyniad a geisir"